

Multifunctionele landbouw: een sector met toekomst

Andries Visser & Marcel Vijn, april 2012

PRAKTIJKONDERZOEK
PLANT & OMGEVING

WAGENINGEN UR

Misvattingen (1)

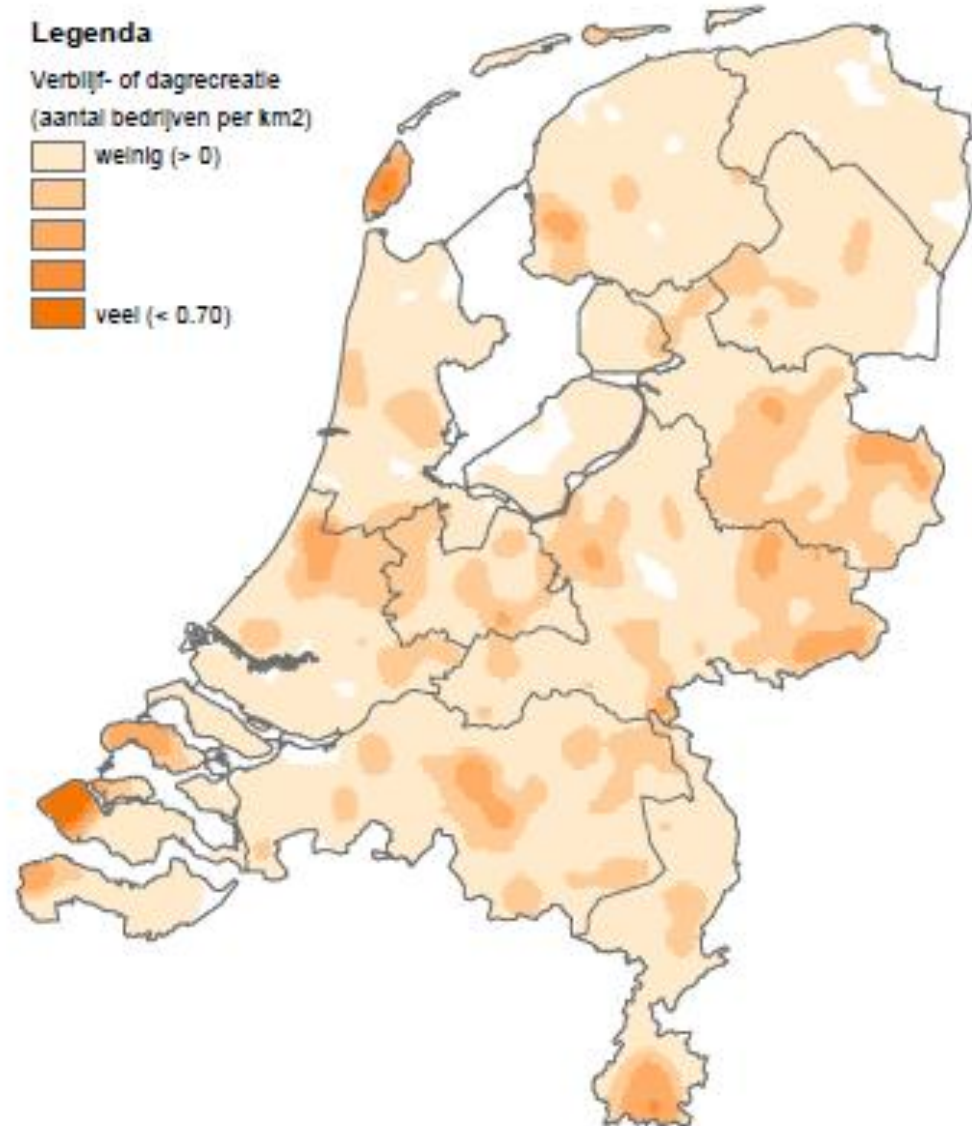
‘Qua omzet stelt MFL binnen de landbouw niets voor’

- Omzet is groter dan de vollegrondsgroente, fruit of paddestoelen
- Omzet = vergelijkbaar met biologisch
- In 2011 een totale omzet van **491 M€** (**52%** groei ten opzichte van 2007, zonder agr. natuurbeheer zelfs **75%** groei)

Misvattingen (2)

- MFL komt voor
- Deze bedrijven

Dichtheid agrarische bedrijven met verblijf- of dagrecreatie in 2007

Misvattingen (3)

Sector	Aantal bedrijven	Omzetschatting M€ sector (k€ bedrijf)
Zorg	1.050	80 (76)
Kinderopvang	209 (60 professioneel)	20 (300 professioneel)
Boerderijverkoop	3.300	147 (45)
Agrarisch natuurbeheer	14.000	86 (6)
Recreatie toerisme	2884	156 (41 dag, 46 verblijfs)
Educatie	800 (200 professioneel)	2,2 (6 professioneel)
Totaal		491 (2007: 322) Groei = 52%!

Misvattingen (4)

‘MFL resulteert in het beëindigen van de agrarische productie’

- Alle strategieën komen voor
- Soms wel overgang naar meer extensieve vormen van agrarische productie
- Succesvolle MFL bedrijven investeren vaak in de landbouw

Kinderopvang: *de Boerderij* te Weesp

- 200 kinderen van zuigeling tot puber, > 50 personeel

Recreatie/ activiteiten/ sport: De Boerinn

- 40.000 betalende bezoekers
- 10 fte
- 30 ha

Misvattingen (5)

‘MFL is voor stoppers, het is een exit strategie’

- De MFL kent meer opvolgers dan regulier
- Vaak is de verbreding juist de aanleiding om toch in het bedrijf te komen

Misvattingen (6)

‘MFL resulteert in verrommeling’

- Resulteert juist in een aantrekkelijk landschap
- Het bedrijf heeft baat bij een goede uitstraling en aansluiting bij de omgeving
- Bedrijven hebben vaak meer natuur

Zorglandbouw: natuur als basis voor goede zorg: Van der Groes: de Cinqunt

Hoge kwaliteit en goede service

De Boerenstee

Bed & Breakfast - Groepsaccommodatie

Bed & Breakfast

Liniehutten

Groepsaccommodatie

Theeschenkerij

BED & BROOD

LINIEHUTTEN*

GROEPSACCOMMODATIE

VERGADEREN

ACTIVITEITEN

THEESCHENKERIJ

NIEUWS

LIT ONS DAGBOEK

LINKS

ROUTE

CONTACT

HOME

Welkom bij De Boerenstee

Logeren - vergaderen - groepsaccommodatie - verzorgde arrangementen - bed & breakfast

Hofstede Hooybroeck vanaf de Linledijk

Een linehut vroeg in het voorjaar

Tuin bij De Boerenstee

Impact van de multifunctionele landbouw

- Meer arbeidsplezier (contact, afwisseling, uitdaging, waardering)
- Bijdrage aan regionale economie:
 - Kopen voor 5 tot 25 k€ aan diensten en producten in de directe omgeving per jaar
 - Gemiddeld 6,5 medewerkers (2,7 fte)
 - Binding met allerlei organisaties (dorpsvereniging, natuurorganisaties, scholen, vrijwilligers)
- Vaak meer natuur op de bedrijven als drager voor andere activiteiten

De potentie

Deelsegmenten	Omzet (2007) (x € miljoen)	Marktpotentieel (x € miljoen)
Landbouw en zorg	45	€ 150
Agrarische kinderopvang	4	€ 25 - € 50
Recreatie bij de boer	92	€ 110 - € 140
Educatie	1,5	€ 3
Streekproducten en korte ketens	89 ^{a)}	€ 1.171-4.157 ^{a)}
Totaal	€ 232	€ 1.459 - € 4.500

Bron: Verbreding gevraagd: Ecorys 2009

Competenties en vaardigheden

- Omgevingsgericht / marktgericht
- Communicatief
- Service / klantgericht
- Creatief
- Kunnen netwerken
- Leiding geven / management

Dank voor uw aandacht!

© Wageningen UR

**PRAKTIJKONDERZOEK
PLANT & OMGEVING**
WAGENINGEN **UR**